

Література

1. Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну: Закон України від 15.03.2006 р. № 3534-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 33. Ст. 287.
2. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 46. Ст. 345.
3. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України від 22.09.2005 р. № 2899-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 52. Ст. 565.
4. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002 р. № 219. *Офіційний вісник України*. 2002. № 34. Ст. 1633.
5. Про затвердження Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна»: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF>
6. Заклади ресторанного господарства. Класифікація: ДСТУ 4281:2004. URL: https://dnaop.com/html/34057/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4281_2004.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.

Обушко Вікторія Вікторівна
 викладач кафедри загальноправових
 дисциплін юридичного факультету
 Дніпропетровського державного
 університету внутрішніх справ

**ОМБУДСМЕН З ПРАВ ДИТИНИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ:
 ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

Генеральною Асамблеєю ООН вже як 30 років тому було прийнято та підписано Конвенцію про права дитини, яка 27 лютого 1991 року була ратифікована Україною. Основні положення Конвенції знайшли відображення у Законі України «Про охорону дитинства» від 7 березня 2001 р., який визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист та всебічний розвиток, встановлює основні засади державної політики у цій сфері.

Розвиток інституту омбудсмана сприяв появі спеціалізованих омбудсманів: з прав дитини, у справах військовослужбовців, з прав засуджених, з питань охорони здоров'я, у справах національних меншин тощо. Серед спеціалізованих омбудсманів особливої уваги заслуговує інститут омбудсмана з прав дитини, оскільки нормальний стабільний розвиток будь-якої держави в майбутньому визначається становищем дітей в даний час.

Першою країною, яка у 1981 році згідно із актом парламенту «Про омбудсмана у справах дітей» створила цей інститут, є Норвегія, тобто ще до прийняття Конвенції ООН про права дитини. Тому Норвегія є яскравим зразком дотримання та заохочення прав дітей. Зазначене відомство отримало широкі повноваження, відповідно до яких йому доручалося сприяти захисту і представляти інтереси дітей перед органами державної влади або керівництвом приватних компаній та організацій і спостерігати за умовами, в яких ростуть і розвиваються діти. Омбудсман надає консультативні та правозахисні послуги для дітей з усіх галузей права. Він має право доступу до всіх документів з усіх справ, що стосуються дітей і розглядаються органами державної влади, а також доступу до державних установ.

Подібне відомство було створено в Ісландії 1995 року. Перед омбудсманом поставлено завдання полегшувати долю дітей і наглядати за дотриманням їх інтересів, потреб і прав. Цей орган наділений повноваженнями розслідувати дії організацій або їх посадовців, що завдають шкоди правам, потребам та інтересам дітей. Омбудсман працює незалежно від виконавчої влади [1, с. 365-367].

Так, в Новій Зеландії відомство комісара по правам дитини було створене в 1989 р. на підставі Закону про дітей, молодь і сім'ю, відповідно до якого відомству поручалося розглядати скарги дітей на порушення даного закону, а також здійснювати моніторинг і оцінку його виконання.

В Австрії прийнятий у 1989 р. Закон про захист інтересів молоді передбачає створення системи представництв Омбудсменів на місцях для консультування молоді до 18 років і надання допомоги

у випадку конфліктів з органами соціального забезпечення і освіти. Відомства Омбудсменів, які засновуються не на законодавчій основі, а в рамках існуючих державних органів, не мають законодавчо закріплених мандатів і повноважень. У ряді країн такі відомства створені урядом, при цьому Омбудсмени перебувають в штаті державного органу і підзвітні йому [2, с. 154-158.].

В Україні інститут омбудсмена з прав дитини запроваджено з 2011 року Указом Президента України «Про Уповноваженого Президента України з прав дитини» та відповідно затверджено Положення «Про Уповноваженого Президента України з прав дитини». Відповідно до Положення основними завданнями Уповноваженого в Україні є:

- постійний моніторинг додержання в Україні конституційних прав дитини, виконання Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері та внесення в установленому порядку Президентові України пропозицій щодо припинення і запобігання повторенню порушень прав і законних інтересів дитини;
- внесення Президентові України пропозицій щодо підготовки проектів законів, актів Президента України з питань прав та законних інтересів дитини;
- здійснення заходів, спрямованих на інформування населення про права та законні інтереси дитини [3].

Але на разі у чинному законодавстві України й досі відсутній сучасний нормативний акт, який на законодавчому рівні комплексно вирішував би питання захисту суб'єктивних сімейних прав, зокрема прав дитини, містив би ефективні процедури, конкретні санкції, а головне – визначав би повноваження кожного уповноваженого державою органу щодо захисту дітей у спеціальному порядку, визначав чітку процедуру провадження у справах стосовно захисту прав дитини, не суперечив би іншим нормативним актам, які чинні у цій царині [4, с. 60-63].

Отже, Україна зробила вагомий крок вперед для покращення механізму захисту прав дитини при запровадженні інституту омбудсмена з прав дитини. Тому дослідження досвіду зарубіжних країн надає широкі можливості для запозичення подібного досвіду для України.

Література

1. Лінник Н. Захист прав, свобод і законних інтересів дитини в Україні та світі. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 365-367.
2. Чепульченко Т. Омбудсмен з питань захисту дітей: аналіз українського та зарубіжного досвіду. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2013. № 4 (20). С. 154-158.
3. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини: Указ Президента України від 11 серпня 2011 року. *Офіційний вісник України*. 2011. № 63. С. 7.
4. Левківський Б. Інститут дитячого омбудсмена в системі юрисдикційного захисту. *Цивільне право та цивільний процес: актуальні питання*. 2014. № 20(1). С. 60-63.

Наливайко Лариса Романівна

проректор, Віце-президент
Всеукраїнської громадської організації
«Асоціація українських правників»,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Орешкова Аліна Федорівна

викладач кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Внаслідок анексії Автономної Республіки Крим та збройного конфлікту на Сході України актуального значення набуло питання забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. У контексті досліджуваної проблеми зазначимо, що органи державної влади, місцевого самоврядування та